

*Чень Цзюнь, аспірантка кафедри міжнародних фінансів
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ КНР

Анотація. Протягом більше 40 років в КНР регулювання зовнішньої торгівлі здійснювалося без відповідного базового законодавства. Правова база представлена численними розрізненими відомчими документами і формувалася згідно з різними зовнішньоекономічними стратегіями. Державна система регулювання розвитку економіки припускає декілька задач: створення можливостей зовнішньоторговельної діяльності всіх корпорацій, напрям і заохочення діяльності всіх корпорацій, що виробляють в Китаї, розвивати свою зовнішньоторговельну діяльність. Основними китайськими державними органами, регулюючими зовнішньоторговельні відносини, є: Всекитайське зібрання народних представників (ВЗНП) і його Постійний комітет, Державна рада (Відділ Держради, що відповідає за зовнішню торгівлю і економічне співробітництво), Міністерство Комерції, Міністерство фінансів, Державне податкове управління (ДПУ), Тарифно-класифікаційна комісія при Держраді і Головне митне управління, Міністерство науки. Поступова лібералізація у сфері державного регулювання зовнішньої торгівлі сприяла, разом з продуманою системою протекціоністських заходів, динамічному розвитку зовнішньої торгівлі Китаю після вступу до СОТ.

Ключові слова: державне регулювання, зовнішня торгівля, державні органи, КНР, економічні реформи.

Постановка проблеми. Характерною особливістю зовнішньоторговельної політики, що проводиться в КНР, є збереження до теперішнього часу високого ступеня регулювання державою сфери зовнішньої торгівлі. Державне регулювання, націлене на реформування зовнішньої торгівлі, своєю головною метою ставило ефективне використання зовнішніх чинників, в першу чергу експорту і імпорту. І експорт, і імпорт розглядалися і продовжують розглядатися як інструмент швидкої модернізації країни.

Зовнішня торгівля, політика її розвитку в рамках курсу на відкритість економіки Китаю зовнішньому світу, проголошена в кінці 70-х років, протягом всього періоду реформ в тому або іншому ступені визначається державою [2]. Проте ця політика не залишалася незмінною протягом періоду економічних реформ за їх більш ніж тридцятирічний період. На різних етапах економічної реформи експортно-імпортна політика держави мінjala пріоритети, механізми, модифікувала стимули, залишаючи основні установки, що націлювали зовнішню торгівлю на ефективну модернізацію національної економіки. В процесі економічних реформ мінjалися державні підходи до розвитку національної економіки і зовнішньої торгівлі у тому числі. Держава, реалізуючи модель імпортозамінної економіки, переходила до експортно-орієнтованої моделі, реалізуючи їх розумне поєднання, аж до переходу до моделі опори на внутрішній попит в своєму економічному розвитку, відповідно переносячи акценти і пріоритети в розвитку експортних галузей із зовнішнього попиту на внутрішній попит.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За 2000-2013 роки вийшов ряд змістовних монографій і статистичних збірок з проблем економіки Китаю, її модернізації і підсумкам XVII з'їзду КПК (жовтень 2007 року), на якому був намічений подальший шлях соціально-економічного розвитку Китаю та вдосконалення механізму економічної реформи [3].

Дослідженням проблем зовнішньої торгівлі КНР займаються такі вітчизняні і зарубіжні вчені, як А. Гончарук, А. Оніщенко, Ю. Пахомов, С. Пирожков, Л. Понкратова, А. Філіпенко,

О. Шевчук, Н. Ван, С. Чжан, С. Чжао та інші. Зазначені науковці розглядають різні аспекти зовнішньої торгівлі КНР, але ґрунтовне україномовне дослідження особливостей державного регулювання зовнішньої торгівлі КНР на даному етапі відсутнє.

Мета статті – розгляд особливостей державного регулювання зовнішньої торгівлі КНР на сучасному етапі, що вимагає поглибленого комплексного підходу, вивчення найважливіших тенденцій і процесів державного регулювання зовнішньої торгівлі, виявлення особливостей цього регулювання на різних етапах економічної реформи в КНР, модифікації мети, поставленої перед зовнішньоторговельним комплексом країни, у тому числі в оцінці його ролі в модернізації країни на основі інноваційного підходу.

Виклад основного матеріалу. Концепція управління зовнішньоторговельною діяльністю КНР була висловлена в Положенні про Регулювання імпорту і експорту товарів в КНР.

Це Положення було прийнято напередодні приєднання Китаю до СОТ і відображало ряд домовленостей, досягнутих в ході багаторічних переговорів з цією міжнародною організацією. Положення припускало стандартизацію адміністрації імпорту і експорту товарів, підтримку порядку імпорту та експорту товарів і сприяння здоровому розвитку зовнішньої торгівлі. В даному Положенні вказуються органи управління, між якими визначаються повноваження [5].

Третя стаття Положення однозначно вказує, що держава здійснює управління над імпортом і експортом товарів. Таким чином, роль держави як основного регулятора підкреслюється і навіть після вступу до СОТ. Регулююча роль держави позначилася в створенні сприятливих правил експортно-імпортних операцій, які дозволили планомірно розвивати економіку Китаю, і не дозволили їй скотитися до хаосу. Державний контроль за розвитком економіки, що швидко росте, і на сучасному етапі є важливим компонентом урядової політики.

Державна система регулювання розвитку економіки припускає декілька задач: створення можливостей зовнішньоторговельної діяльності всіх корпорацій, напрям і заохочення діяльності всіх корпорацій, що виробляють в Китаї, розвивати свою зовнішньоторговельну діяльність. В рамках цих принципів проводиться величезна робота, в якій зацікавлено все китайське суспільство і разом з тим практично всі беруть участь в реалізації даних програм, але одночасно немає жорсткого регулювання, при дуже уважному контролі за діяльністю підприємців (рис.1).

Рис. 1. Схема державного управління зовнішньоекономічною діяльністю КНР

Джерело: укладено автором за даними [4].

Основними китайськими державними органами, регулюючими зовнішньоторговельні відносини, є: Всекитайське зібрання народних представників (ВЗНП) і його Постійний комітет, Державна рада (Відділ Держради, що відповідає за зовнішню торгівлю і економічне співробітництво), Міністерство Комерції, Міністерство фінансів, Державне податкове управління (ДПУ), Тарифно-класифікаційна комісія при Держраді і Головне митне управління, Міністерство науки [7, с. 11].

В обов'язки Відділу Держради, що відповідає за зовнішню торгівлю і економічне співробітництво, входить розгляд законів, розробка квот, підготовка каталогів товарів, заборонених до ввезення в КНР.

Управління зовнішньоекономічною діяльністю напряму здійснює Міністерство комерції і додані йому для цього підрозділи, але такі функції, як формування пакету законів про оподаткування і обкладення товарів митними зборами розв'язуються на рівні інших державних підрозділів, що беруть активну участь в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю КНР [7, с.11].

Основну функцію управління зовнішньою торгівлею товарами, послугами, інтелектуальними продуктами здійснює Міністерство комерції Китаю, створене в 2003 році на базі Міністерства зовнішньої торгівлі і економічного співробітництва (МЗТЕС) [4, с.106]. Воно було сформовано в процесі модифікації механізму участі держави у вирішенні зовнішньоекономічних проблем. В результаті було вирішено сфокусувати в одному відомстві всі необхідні підрозділи для найшвидшого вирішення проблем, що виникають у зв'язку з ЗЕД (табл.1). Як правило, швидкому вирішенню проблем часто заважають міжвідомчі розмежування, тому до складу Міністерства комерції були введені всі необхідні для швидкого вирішення департаменти. Така багаторівнева система стала похідною від потреб регулювання розвитку китайської економіки в період реформ і регулювання потоків експорту і імпорту. Міністерство торгівлі може запропонувати Державній раді обмежити імпорт товарів, якщо є надлишок даних товарів або ціна їх більше, ніж необхідно, і це негативно позначається на сальдо торгового балансу [10]. Так само поступають з експортом, направляючи його на внутрішній ринок, дотримуючись балансу в зовнішній торгівлі. Таким чином, здійснюється активне управління зовнішньою торгівлею, що повинно, на думку китайських економістів, понизити вірогідність кризи. Даний метод регулювання був апробований в період кризи 2008-2009 рр., коли уряд направив основний потік товарів на внутрішній ринок, стимулюючи купівельну активність громадян. В результаті навіть в 2009 році економіка КНР добивалася достатньо високих темпів зростання. Можна сказати, що в КНР сформований «штаб» зовнішньоекономічної діяльності.

Таблиця 1

Підрозділи Міністерства комерції КНР

Канцелярія
Департамент кадрів і навчання працівників
Лабораторія по дослідженню політичних установок
Договірно-правовий департамент
Фінансово-плановий департамент
Департамент Азії
Департамент Західної Азії і Африки
Департамент Європи
Департамент Америки і Океанії
Департамент Тайваню, Сянгану, Аомєня
Департамент міжнародних торговельно-економічних зв'язків
Департамент у справах Світової організації торгівлі (Інформаційно-консультативне управління Уряду Китаю по СОТ)
Департамент зовнішньої торгівлі
Департамент імпорту і експорту товарів машинобудування і електроніки (Державний комітет із імпорту і експорту товарів машинобудування і електроніки)
Департамент науково-технічного розвитку і торгівлі технологіями

Департамент формування ринкової системи
Департамент реформи і розвитку комерції
Департамент регулювання функціонування ринку
Департамент управління зарубіжними інвестиціями
Департамент допомоги за кордоном
Департамент зовнішньоекономічної співпраці
Управління із справедливої імпорто-експортної торгівлі
Управління по розслідуванню збитку, що наноситься галузям
Департамент інформатизації
Департамент зовнішніх справ
Департаменти внутрішнього контролю міністерства
Департамент відставних урядовців
Комітет Комуністичної партії Китаю
Контрольно-дисциплінарна і слідча групи
Бюро по нагляду за дисципліною

Примітка: таблицю укладено автором за даними [12].

Міністерство комерції виконує ряд функцій. До основних функцій Міністерства комерції КНР відносяться:

1. Розробка стратегії і курсу внутрішньої та зовнішньої торгівлі і міжнародного економічного співробітництва; складає закони і правові норми внутрішньої і зовнішньої торгівлі, міжнародного економічного співробітництва і іноземних інвестицій, розробляє детальні інструкції і правила; контролює відповідність внутрішніх законів міжнародним вимогам.

2. Складання планів і правил розвитку внутрішньої торгівлі.

3. Вивчення і розробка правил по нормативному функціонуванню ринку, порядку обігу всередині Китаю.

4. Вивчення і затвердження методів управління експортними і імпорнтними операціями, а також прописує каталоги товарів, дозволених до ввезення і вивозу, визначає квоти, видає ліцензії.

5. Розробка і реалізація урядової політики по торгівлі, контролю над імпортом-експортом у сфері технологій, а також по заохоченню експорту технологій і комплектного устаткування.

6. Реалізує положення по багатобічному, двосторонньому торгово- економічному співробітництву; відповідає за багатобічні і двосторонні переговори по зовнішній торгівлі і зовнішньоекономічній співпраці, координує концепції переговорів, підписує відповідні документи і контролює їх виконання; формує механізм багатобічних і двосторонніх міждержавних економічних і торгових зв'язків; представляє уряд КНР у Всесвітній торговій організації.

7. Керує роботою торговельно-економічних представництв і делегацій КНР, постійно акредитованих при ООН і міжнародних організаціях; здійснює зв'язок з торговими представництвами інших країн, акредитованими в КНР.

8. Відповідає за організацію і координацію антидемпінгових, антидотаційних і гарантійних заходів.

9. Регулює залучення і реалізацію іноземних інвестицій; контролює виконання іноземними підприємствами відповідних законів і нормативних актів, правил і контрактів, положень, статутів; координує і направляє діяльність зон техніко-економічного освоєння державного рівня.

10. Направляє і контролює управління створюваними за кордоном підрядними об'єктами, інвестиційними проектами китайських підприємств за кордоном; відповідно до закону розглядає і затверджує інвестування і створення підприємств за кордоном підприємствами КНР (за винятком фінансових підприємств), здійснюючи також контроль і управління.

11. Складає і реалізує плани зовнішньої допомоги, контролює і перевіряє реалізацію програм зовнішньої допомоги, управляє засобами уряду КНР по наданню зовнішньої допомоги,

включаючи фонди зовнішньої допомоги, пільгові кредити, фонди для спецоб'єктів допомоги.

12. Розробляє і реалізує торговельно-економічні середньо- і довгострокові плани торгівлі відносно Сянганського і Аоменьського особливих адміністративних районів і Тайваньського району.

13. Відповідає за підбір персоналу делегації КНР, акредитованої при СОТ, органів торговельно-економічних делегацій КНР, постійно акредитованих в інших країнах, і відповідних міжнародних організаціях, а також за управління цим персоналом; направляє діяльність торгової палати по імпорту і експорту, відповідних асоціацій і наукових товариств КНР.

14. Займається іншими справами, що доручаються Держрадою КНР.

Загалом функції Міністерства торгівлі КНР представлені на рис. 2 в рамках 4-х блоків. Але слід звернути увагу на їх комплексний характер в рамках однієї організації. Уряд КНР прагне якнайповніше сфокусувати управління розвитком економіки в рамках одного підрозділу, перетворивши його на центр управління економічними реформами.

Важливо вказати, що основні положення регулювання ЗЕД визначені урядом КНР дуже жорстко, в той час як всі аспекти, які допомагають розвитку, визначаються в більш м'якій формі, і до рішення даних проблем притягуються практично всі зацікавлені юридичні особи.

Необхідною умовою розвитку зовнішньоторговельної діяльності є фінансове регулювання, основу якого складає податкове і митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів економіки. В даний час правомочністю по виданню податкового законодавства і визначенню податкової політики володіють: Всекитайське зібрання народних представників (ВЗНП) і його Постійний комітет, Державна рада, Міністерство фінансів, Державне податкове управління, Тарифно-класифікаційна комісія при Держраді і Головне митне управління. При цьому функції відомств, що приймають закон і виконуючих, розділені, але не забороняють приймати необхідні для розвитку зовнішньоекономічної діяльності рішення.

Рис. 2. Функції і задачі Міністерства комерції КНР

Джерело: укладено автором за даними [12].

Вищезазвані чотири основні підрозділи управління зовнішньоекономічною діяльністю

Китаю охоплюють практично всі проблеми, властиві для ЗЕД, що покликані прискорити вирішення питань, пов'язаних із світовою торгівлею і участі в ній китайських корпорацій.

Таким чином, розгляд підрозділів державного апарату з управління зовнішньоекономічною діяльністю показує, що уряд КНР прагне швидко і ефективно вирішувати проблеми, що виникають перед виробниками при проведенні зовнішньоекономічної діяльності [9]. Повнота інформації про кожну корпорацію, яка відрізняє такі державні структури, аніскільки не знижує швидкості вирішення проблем. Швидкий розвиток зовнішньоекономічної діяльності свідчить на користь ефективності роботи державного апарату на противагу вільному підприємницькому регулюванню.

Для сповіщення іноземних інвесторів про пропоновані умови інвестиційної і економічної діяльності урядом КНР передбачений ряд сайтів, на яких публікується вся інформація на європейських мовах [4]. Така інформаційна і економічна відвертість дозволяє привертати велику кількість інвестицій.

В цілому система управління зовнішньоекономічною діяльністю Китаю відрізняється достатньо високим ступенем гнучкості і ефективності.

Висновки. Держава визначає стратегію розвитку зовнішньої торгівлі, регулює її різні блоки, встановлює і вдосконалює механізми стимулювання зовнішньої торгівлі. На всіх етапах регулювання розвитку зовнішньої торгівлі держава використовувала планування (директивне, індикативне) з використанням ринкових механізмів [1, с.81]. На всіх етапах розвиток зовнішньої торгівлі тісно ув'язувався із загальнодержавними планами розвитку економіки КНР, із завданнями її модернізації і розвитку. Зовнішньоторговельний чинник в руках держави був вельми ефективним інструментом здійснення індустріалізації країни, її подальшої модернізації, нової індустріалізації на основі інноваційних механізмів.

Державні органи КНР використовують широкий арсенал прийнятих в міжнародній практиці тарифних і нетарифних інструментів. Разом з тим використовується арсенал методів, які можна визначити як специфічно китайські, зокрема, поєднання відкритих і протекціоністських заходів тарифної політики. При цьому митні тарифи розділяються на загальні і преференційні. В китайській практиці використовуються і тимчасові, і спеціальні імпорتنі мита, два види експортних квот, діють системи обкладення імпорتنих товарів внутрішніми податками тощо [11]. Можна констатувати, що поступова лібералізація у сфері державного регулювання зовнішньої торгівлі сприяла, разом з продуманою системою протекціоністських заходів, динамічному розвитку зовнішньої торгівлі Китаю після вступу до СОТ.

Список використаної літератури

1. Бергер Я. М. Экономика Китая: о трудностях мнимых и реальных / Я. М. Бергер // Свободная мысль. – 2011. – № 9. – С. 81–92.
2. Жигулева В.В. От плана к рынку: опыт КНР в области реформы ценообразования / В.В. Жигулева. – М.: ИДВ РАН, 2006. – 222 с.
3. Жуджунь Дин. Феномен экономического развития Китая: Научное издание / Дин Жуджунь, М.М. Ковалев, В.В. Новик. – Мн.: БГУ, 2008. – 446 с.
4. Основные отрасли и сферы экономики современного Китая в 2-х книгах. Книга 2. - М.: ИДВ РАН, 2012. – 239 с.
5. Петиненко И.А. Особенности внешнеторговой политики Китая в условиях глобализации: ценовой аспект / И.А. Петиненко // Вестник Томского государственного университета. Экономика. – 2012. – № 1 (17). – С. 25–29.
6. Пивоварова Э.П. Социализм с китайской спецификой / Э.П. Пивоварова. – М.: ИД «Форум», 2011. – 352 с.
7. Понкратова Л.А., Чжао Синь. Внешняя торговля КНР после вступления в ВТО: современное состояние и тенденции на перспективу / Л.А. Понкратова, Синь Чжао // Инвестиции. Налоги. Капитал [журнал администрации Тюменской области]. – 2012. – № 1-3. – С. 10–18.
8. Чжан С. Усилия по осуществлению перехода от сбалансированной торговли к модели

роста внешней торговли / С.Чжан // Управление в макроэкономике. – 2008. – № 12. – С. 35–36.

9. Шенкар О. Китай: век XXI: Развитие Китая, його вплив на світову економіку та геополітичну рівновагу. Пер з англ. / О. Шенкар. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2005. – 208 с.

10. Тезисы «60 лет индустриального развития КНР: опыт и перспективы» / 60 лет КНР. Шестидесятилетие дипломатических отношений СССР/РФ и КНР (1949–2009 годы). Ч. II. – Тезисы докладов XVIII Международной научной конференции «Китай, китайская цивилизация и мир. История, современность, перспективы». Москва, 21–23 октября 2009 г. М.: ИДВ РАН, 2009. – С. 60–62.

11. Barry Naughton. The Chinese Economy: Transitions and Growth. [Текст] / – Cambridge: the MIT Press, 2007. – 528 p.

12. Ministry of commerce people's republic of China (Mofcom). – Режим доступа: <http://mofcom.gov.cn//index.shtml>.

*Chen Jun, Ph.D. student,
department of international finance,
Institute international relations,
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

FEATURES OF CHINESE GOVERNMENT REGULATION IN FOREIGN TRADE

Abstract. *More than 40 years in China to regulate foreign trade was carried out without a proper framework legislation. The legal framework represented by the disparate departmental documents and formed with different external economic strategy. The state regulation system of economic development involves several tasks: creating opportunities for all foreign trade corporations, encouraging of all corporations that manufacture in China to develop its foreign trade activity. The main Chinese state authorities government foreign trade are: the China National People's assembly (NPC) and its Standing Committee, the State Council (State Council department in charge of foreign trade and economic cooperation), Ministry of Commerce, Ministry of Finance, State Tax Administration (DPU), tariff classification committee under the State Council and the General customs Directorate, Ministry of Science.*

Keywords: *government regulation, foreign trade, public authority, China, economic reform.*

References

1. Berger Ya. M. Ekonomika Kitaya: o trudnostyakh mnimyykh i realnykh / Ya. M. Berger // Svobodnaya mysl. – 2011. – № 9. – S. 81–92.

2. Zhiguleva V.V. Ot plana k rynku: opyt KNR v oblasti reformy tseoobrazovaniya / V.V. Zhiguleva. – M.: IDV RAN, 2006. – 222 s.

3. Zhudzhun Din. Fenomen ekonomicheskogo razvitiya Kitaya: Nauchnoye izdaniye / Din Zhudzhun, M.M. Kovalev, V.V. Novik. – Mn.: BGU, 2008. – 446 s.

4. Osnovnye otrasli i sfery ekonomiki sovremennogo Kitaya v 2-kh knigakh. Kniga 2. – M.: IDV RAN, 2012. – 239 s.

5. Petinenko I.A. Osobennosti vneshnetorgovoy politiki Kitaya v usloviyakh globalizatsii: tsenovoy aspekt / I.A. Petinenko // Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta. Ekonomika. – 2012. – № 1 (17). – S. 25–29.

6. Pivovarova E.P. Sotsializm s kitayskoy spetsifikoy / E.P. Pivovarova. – M.: ID «Forum», 2011. – 352 s.

7. Ponkratova L.A., Chzhao Sin. Vneshnyaya trgovlya KNR posle vstupleniya v VTO: sovremennoye sostoyaniye i tendentsii na perspektivu / L.A. Ponkratova, Sin Chzhao // Investitsii. Nalogi. Kapital [zhurnal administratsii Tyumenskoy oblasti]. – 2012. – № 1–3. – S. 10–18.

8. Chzhan S. Usiliya po osushchestvleniya pe-rekhoda ot sbalansirovannoy trgovli k modeli rosta vneshney trgovli / S.Chzhan // Upravleniye v makroekonomike. – 2008. – № 12. – S. 35–36.
9. Shenkar O. Kitay: vik KhKhI: Rozvitok Kitayu, yogo vpliv na svitovu ekonomiku ta geopolitichnu rivnovagu. Per z angl. / O.Shenkar. – Dnipropetrovsk: Balans Biznes Buks, 2005. – 208 s.
10. Tezisy «60 let industrialnogo razvitiya KNR: opyt i perspektivy» / 60 let KNR. Shestidesyatiletieye diplomaticheskikh otnosheny SSSR/RF i KNR (1949–2009 gody). Ch. II. – Tezisy dokladov XVIII Mezhdunarodnoy nauchnoy konferentsii «Kitay, kitayskaya tsivilizatsiya i mir. Istoriya, sovremennost, perspektivy». Moskva, 21–23 oktyabrya 2009 g. M.: IDV RAN, 2009. – S. 60–62.
11. Barry Naughton. The Chinese Economy: Transitions and Growth. [Tekst] / – Cambridge: the MIT Press, 2007. – 528 p.
12. Ministry of commerce people's republic of China (Mofcom). – Rezhim dostupu: <http://mofcom.gov.cn//index.shtml>.

*Чень Цзюнь, аспирантка кафедры международных финансов
Института международных отношений
Киевского национального университета имени Тараса Шевченко*

ОСОБЕННОСТИ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛИ КНР

***Аннотация.** На протяжении более 40 лет в КНР регулирование внешней торговли осуществлялось без соответствующего базового законодательства. Правовая база представлена многочисленными разрозненными ведомственными документами и формировалась согласно различным внешнеэкономическим стратегиям. Государственная система регулирования развития экономики предполагает несколько задач: создание возможностей внешнеторговой деятельности всех компаний, направление и поощрение деятельности всех компаний, производящих в Китае, развивать свою внешнеторговую деятельность. Основными китайскими государственными органами, регулирующими внешнеторговые отношения, являются: Всекитайское собрание народных представителей (ВСНП) и его Постоянный комитет, Государственный совет (Отдел Госсовета, отвечающий за внешнюю торговлю и экономическое сотрудничество), Министерство Коммерции, Министерство финансов, Государственное налоговое управление (ГПУ), тарифно-классификационная комиссия при Госсовете и Главное таможенное управление, Министерство науки. Постепенная либерализация в сфере государственного регулирования внешней торговли способствовала, вместе с продуманной системой протекционистских мер, динамичному развитию внешней торговли Китая после вступления в ВТО.*

***Ключевые слова:** государственное регулирование, внешняя торговля, государственные органы, КНР, экономические реформы.*